

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 45

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 21 oktober 2022

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving (KADOC) - Hilal-project

Tijdens Open Monumentendag konden verschillende moskeeën worden bezocht in Vlaanderen. Die bezoeken kaderden in het Hilal-project. Met dit driejarig erfgoedproject wil KADOC, samen met een breed netwerk van lokale en landelijke erfgoedspelers, de samenwerking tussen de erfgoedsector en de organisaties van de islamitische eredienst stimuleren, met het veelzijdige moskee-erfgoed aan de slag gaan en activiteiten voor een breed publiek uitwerken, de diversiteit en geschiedenis van moskeeën en het daarmee verbonden erfgoed in Vlaanderen en Brussel vastleggen en delen en onderzoeksactiviteiten presenteren en stimuleren.

De vijftigste verjaardag van de erkenning van de islamitische eredienst in 2024 vormt een momentum om verschillende partners, die elk vanuit een specifieke invalshoek contacten (willen) onderhouden met moskeeën, bij elkaar te brengen en expertise uit te wisselen. In maart van dit jaar stelde ik al een eerste schriftelijke vraag over dat project. Intussen zijn we ruim een half jaar verder en heb ik een aantal opvolgingsvragen.

1. Voor de volgende maanden staan onder meer nog de uitgave van een erfgoedpublicatie en moskeegids op stapel.

Kan de minister meedelen welke bedragen daarvoor werden uitgetrokken, hoe groot de oplage van beide publicaties zal zijn en wie de auteurs zijn?

2. Daarnaast is er onder meer sprake van 'oral history'-trajecten, filmscreenings en tentoonstellingen.

Kan de minister een overzicht bezorgen van alle geplande activiteiten?

3. Het gaat om een meerjarig project. KADOC stelt een projectperiode voor van 1 maart 2022 tot en met 28 februari 2025. Er is een projectsubsidie toegekend voor de eerste fase die loopt van 1 maart 2022 tot en met 28 februari 2023. Voor de tweede en derde projectfase zal nog een subsidie worden aangevraagd en beoordeeld.

Werd inmiddels voor de tweede projectfase een aanvraag ingediend en werd die al goedgekeurd? Zo ja, voor welk bedrag?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 45 van 21 oktober 2022

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. Informatie over de erfgoedpublicatie en de Moskeegids:

Moskeegids: Met de uitwerking van een Moskeegids wil het project tegemoetkomen aan een nood die leeft bij moskeeverenigingen. De gids zal een stappenplan bevatten met handige tips voor een geslaagd geleid bezoek. De gids bestaat uit een praktisch en inhoudelijk gedeelte. Het 1ste deel is praktisch opgevat en geeft tips en aandachtspunten bij het organiseren van rondleidingen. Het 2de deel is thematisch en erfgoed-gerelateerd. Het reikt onderwerpen aan waarrond een rondleiding kan worden opgebouwd (naam, plaats, gebouw, erfgoed, gemeenschap, herkomst, geschiedenis ...). De inhoud van de gids wordt in de eerste fase uitgewerkt en aan het einde van het eerste projectjaar digitaal verspreid onder alle moskeeën in Vlaanderen/Brussel. De gids zal ook worden ingezet tijdens de Open Monumentendagen in het tweede en derde projectjaar.

Erfgoedpublicatie: Het project zet de krijtlijnen uit voor de erfgoedpublicatie 'Het ABC van een Moskee'. Die zal een toegankelijke historische schets bieden van moskeeën in Vlaanderen en Brussel maar zal vooral ook stilstaan bij de diverse uitingsvormen van het moskee-erfgoed. Zowel roerend, onroerend als immaterieel erfgoed komen in beeld en worden geïllustreerd en toegelicht (bijvoorbeeld welke religieuze tradities worden in ere gehouden, welke vormen van (religieuze) literatuur vindt men terug in moskeebibliotheken, welke voorwerpen komen voor in de cultusplaatsen en wat is hun naam en functie etc.). Aan het einde van fase 1 wordt de eerste draft van de publicatie uitgewerkt. De teksten van de erfgoedpublicatie 'Het ABC van een Moskee' worden verrijkt met getuigenissen uit oral history en in de loop van de tweede fase gefinaliseerd. De publicatie wordt voorzien van historisch en actueel fotomateriaal. Aan het einde van de tweede fase gaat de publicatie in druk zodat die in de loop van de derde fase van het project kan worden aangeboden.

Auteur: De projectmedewerker van het Hilāl-project is zowel auteur van de Moskeegids (ca. 15 pagina's) als van de Erfgoedpublicatie (ca. 90 pagina's). De teksten worden nagelezen door de partners van het project (PARCUM, Herita en de 10 erfgoedcellen uit Vlaanderen en Brussel) en de Adviesgroep Islamitisch Erfgoed.

Timing: Het Hilāl-project is gestart in juni 2022. De Moskeegids is gepland voor het 1ste projectjaar (juni 2022 – februari 2023). De Erfgoedpublicatie is gepland voor het 2de projectjaar (maart 2023 – februari 2024), mits goedkeuring van de projectfinanciering voor het 2de projectjaar.

Begroting: Voor de Moskeegids zijn er geen kosten verbonden aan de uitgave. Voor de Erfgoedpublicatie is een bedrag van 2090 Euro ingeschreven op de begroting van het 2de projectjaar (maart 2023 – februari 2024). Het bedrag is berekend op basis van prijsindicaties opgevraagd bij een drukker ('Het ABC van een Moskee'; 2090 euro: 96 p., oplage 500, kleur). Voor de vormgeving van de erfgoedpublicatie en moskeegids is geen budget voorzien. Dit wordt gerealiseerd door vast personeel van KADOC.

Oplage/Doelpubliek: De Moskeegids (in het Nederlands en het Frans) wordt digitaal (pdf-formaat) ter beschikking gesteld van alle moskeeën in Vlaanderen en Brussel. De Moskeegids is bedoeld als een praktische handleiding voor moskeeën die zich tijdens Open Monumentendag wensen open te stellen voor buurtbewoners en bezoekers. De Moskeegids is ook een instrument voor Herita en voor lokale erfgoedcellen bij de voorbereiding van de Open Monumentendag in hun regio. De Erfgoedpublicatie (oplage 500 exemplaren) is bedoeld voor erfgoedcellen, collega's uit de erfgoedsector, lokale moskeeverenigingen, lokale geloofsgemeenschappen, diversiteitsdiensten van steden en gemeenten, klasgroepen, geïnteresseerden, het brede publiek.

2. Informatie over de geplande trajecten en activiteiten:

Oral History: Tijdens het 1ste projectjaar (juni 2022 –februari 2023) worden een 30-tal diepte-interviews (audio) afgenomen van leden van moskeeverenigingen. Het betreft sleutelfiguren die een rol hebben gespeeld in 50 jaar Islamitische eredienst in Vlaanderen. Bij de selectie van de kandidaten wordt rekening gehouden met regionale spreiding en diversiteit inzake herkomst, religieuze stroming, geslacht, generatie, functie binnen de gemeenschap. Het is de bedoeling om vanuit Oral History een breed en genuanceerd beeld te krijgen van de Islam in Vlaanderen sinds de erkenning van de eredienst in 1974. Moskeeën worden momenteel gepolst naar hun bereidheid tot medewerking. Er wordt een lijst opgemaakt van mogelijks te interviewen personen. Er is gestart met het interviewen van sleutelfiguren.

Tijdens het 2de projectjaar (maart 2023 –februari 2024) zullen 15 betrokkenen aangesproken worden voor een interview met beeldopname. Ook hier zal bij de keuze van de interviews met beeldopname het accent liggen op diversiteit en representativiteit. Van de 15 beeldopnames zal een compilatie worden gemaakt van een 30 minuten (DVD) met het oog op een publiekspresentatie tijdens het 3de projectjaar.

Video-screenings: In het derde projectjaar (maart 2024 - februari 2025) worden in overleg met de lokale projectpartners videoscreenings met nagesprekken georganiseerd op vijftien verschillende locaties, verspreid over Vlaanderen en Brussel en met de mogelijkheid om in dialoog te treden met de verschillende betrokken partijen en geloofsgemeenschappen.

Tentoonstellingen: In 2024 zijn een aantal tentoonstellingen geprogrammeerd.

- hoofdtentoonstelling op KADOC in de vernieuwde tentoonstellingsruimte van de gerestaureerde kapel.
- webexpo (digitale tentoonstelling en collectiepresentatie) op www.kadocerfgoed.be
- Rondreizende tentoonstelling (als afgeleide van de hoofdtentoonstelling) (een compacte rondreizende tentoonstelling wordt opgesteld in moskeeën, bibliotheken, publieke ruimtes waar interesse is voor het thema).

Ook de academische wereld wordt betrokken bij het onderzoek naar de diverse aspecten van de islam en de islamitische eredienst. In 2024 wordt een colloquium georganiseerd waarin het thema vanuit verschillende disciplines en perspectieven wordt gepresenteerd.

3. De aanvraag voor de tweede projectfase werd ingediend op 15 september 2022. Ten laatste 15 januari 2023 neemt de minister een beslissing over de ingediende projectaanvragen.